რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა კეთილისა, შეერთდით!

კვირა, 18 თებერვალი 1918 წ.

ერთობა

ფასი 20 კაპ.

გაზეთი ღირს: ერთი თვით 4 მ. 50 კ., ორი თვით 9 მ., სამი თვით 13 მ. 50 კ. ექვსი თვით 27 მ. ერთი წლით 50 მ. ცალკე ნომერი ყველგან 20 კაპ. სახელოვნო-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზეა, იმე მეოთხეზე. პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ. სამკლოიანი განცხადება უნდა მოტანილი იქნას არა ოცდაერთს დილის 11 ნახ. ს. ხელმოწერილი ფულიანი ბარათები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უფან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას ეარ ეარ ეარ

ამ ზომების ცხოვრებაში გატარება საბოლოოდ განამტკიცებს რევოლიუციის ყველა მონაპოვრს (ნ მთელი მხრის ცხოვრებას ნორმალურ კალაპატში ჩაიყენებს. სოც.-დემოკრატ. მენშევიკთა ფრაქციის იმედი აქვს ამაში მას მხარს დაუჭერს ამიერ კავკასიის მუშათა კლასი და მშრომელი გლეხობა განურჩევლად ეროვნების.

გაუმარჯოს დიდებულ რევოლიუციას!

გაუმარჯოს ამიერ-კავკასიის ერთა სოლიდარობასს!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

ნოე ჟორდანიას სიტყვა

წარმოთქმული სეიმის 15 თებერვლის სხდომაზე.

მოქალაქენო, სეიმის წევრნო! მენშევიკთა ფრაქციის სახელითა ორგანიზაციის „ბუმბერა“-ს სახელით, ვლადიმერ ჯორ ბ კრების წინაშე. თქვენ იცით, რომ ამიერ-კავკასიის კომისარიატმა ათ-ხოვა გადაადგომა და ჩვენ მივიღეთ ეს თხოვნა. აქედან პირდაპირი დასკვნა ის არის, რომ ჩვენ უნდა შევიდეგინოთ ახალი მთავრობა. მაგრამ, როცა ამ მთავრობის შეადგენენ, მას სამოქმედო პროგრამაც უნდა მივსცეთ. და ჩვენ ე. ი. მენშევიკები ვფიქრობთ, რომ სწორეთ ის დეკლარაციები, რომელსაც დღეს სხვადასხვა ფრაქციები გამოაქვეყნებენ, მოგვცემს მასალას მომავალ საოლქო მთავრობის სამოქმედო პროგრამა. შევადგენთ. ყველა ფრაქცია ან პარტია, რომელიც სეიმში გამოდის ეს თუ ის შეხედულება აქვს იმ რევოლიუციაზე, რომელიც დღეს ხდება. ამ საკითხე არსებობს ორი შეხედულება, რომელიც დემოკრატიის ორ პოპპირაბეს ბანაკით ყოფს—მენშევიკებით და ბალშევიკებით, რომელთა გარშემო სასტიკი ბრძოლა გაჩაღებული.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ დღევანდელი რევოლიუცია არც თავის შინაგან ძალებით, არც პოლიტიკურ მიზნებით არ შორდება არსებულ ბურჟაზიულ წყობილების ჩარჩოებს და ბურჟაზიულ მეურნეობის საფუძველს არ ეხება. ჩვენ ძალიან გვინდა, რომ ეხლავე ბურჟაზიულ საზოგადოებიდან პირდაპირ სოციალისტურ წყობილებაში გადავიდეთ, ეს დიდი ბედნიერება იქნებოდა მუშათა კლასისთვის, მაგრამ ეს დამოკიდებულია არა ჩვენს სურვილზე, არამედ მრავალრე ვოლიუციის ობიექტიურ პირობებზე. წვიდან ის დრო, რაკი პრო

ულდა მოვაწყოთ, დემოკრატია და მუდმივი ჯარი ერთად წარმოუდგენელია, ის სახალხო მილიციას ითხოვს, სახალხო მილიცია არსებობს ისეთი დემოკრატიულ ქვეყნებში, როგორიცაა შვეიცარია და ამერიკა. რაკი ჩვენ ვიცით, თუ როგორ იქცევა ჩვენში მოდმეები ჯარი, ერთად-ერთი გზა მისი თანდათანობითი დაშლა და სახალხო მილიციის შედგენაა. (ტაში). და რაკი ჩვენ ცხოვრებას ასე მოვიწყობთ, მიიღებთ ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოს და შიში აღარ გვექნება ანარქიის და კონტაქ-რევოლიუციის. დღეს ჩვენ არ ვიცით რა მოგვეფოს ცენტრისაგან. ჩემი ღრმა რწმენით ბალშევიკოსას იქ რეაქციი მოყვება. თუ ამ დროისთვის ჩვენ შეეტმენით ორგანიზაცია და ჩვენი მხარე უფფლებრივ მხრეთ გადაიქეცი, ვერავითარი რეაქცია ვერ შეეგაშინებს. მეწმეციკების ფრაქციის სახელით მე მოვწოდებ სეიმს დაადგეს ჩვენ მიერ ნაჩვენებ გზას, შეადგინოს მთავრობა, რომელიც არამე თუ მიიღებს ამ პროგრამას, არამედ ძალა და სურვილიც ექნება გაატაროს იგი ცხოვრებაში და მიმთ დიფხსნას ქვეყანა ანარქიისა და დაღუბვისაგან. (ხანგრძლივი ტაში).

ᲖᲐᲡᲘᲚ ᲒᲐᲠᲨᲔᲛᲝ

სევასტოპოლი. ბრესტ-ლიტოვსკიდან პეტროგრადში მიღებულ რადიო-ცნობის ნაწყვეტი. 1 მარტი (ახ. სტ.) 1918 წ.

სამხედრო მოქმედება შესწყდება სახავი პირობებზე ხელის მოწერის შემდეგ. 3 დღის ვადა ითვლება 1 მარტის (ახ. სტ.) პირველი სხლომიდან, დილის 11 საათიდან.

ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲕᲚᲔᲗᲘᲡ ᲨᲔᲓᲒᲔᲜᲐ

სახალხო კომისარების დეკრეტის თანახმად არსებული ფლოტი დათხოვნილია და მის მაგიერ არსებება სოციალისტური მეშთათა და გლეხთა ფლოტი. დათხოვნილ იქნებიან ყველა მეზღვაურნი, რომელნიც არ მოისურვებენ ახალ პირობებში სამსახურს.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲕᲒᲔᲚᲘ

მუსულმანთა ნაწილების მოკმედება. მუსულმანთა სამხედრო ნაწილების მოქმეტლნაა არეკ-დარეკი შეაქვს მთელ რაიონის ცხოვრებაში და მცხოვრები შიშიანობას ჰგვრის. ამიტომ თეფილისის ადმისრულებელი კომიტეტი სთხოვს ამიერ კავკასიის კომისარიატს, რათა მან მიიღოს შესაფერი ზომები მუსულმანთა ნაწილების თფილისიდან გასაყვანათ.

ᲮᲝᲛᲑᲘ-ᲛᲣᲰᲣᲚᲛᲐᲜᲗᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲐ. ნუხიდან მუსულმანთა და სომეხთა ნაციონალური კომიტეტების თავმჯდომარეები ატყობინებენ ამიერ-კავკასიის კომისარიატს: აქ მოსულ ცნობების მიხედვით სომეხთაში მოსულთა სომხური ბაიალიონები. ამან დიდი არეულობა გამოიწვია ადგილობრივ მუსულმანთა შორის. ეშსკესების თავიდან აცილებლათ არჩეულ იქნა მუსულმანთა და სომეხთა წარმომადგენლების განსაკუთრებული დელეგაცია. როდესაც დელეგაცია გავიდა ქალაქის ნაპირას, ზოგიერთი ბინა წვეტები მოკლულ იქნნ. საერთო მდგომარეობა სასაშიშროა.

→ ახალციხის ამბების შესახებ ახალციხიდან 16 თებერვალს პირველპირი მავთულით შემდეგს ატყობინებენ ამიერ კავკასიის კომისარიატს: დღეს, შედარებით, მეტი სიწყნარეა. თავის ნებით წასული ჯარისაკაცების ნაწილი უკვე დაბრუნდა, ნაწილის დასაბრუნებლათ მიღებულია შესაფერი ზომები. შეტაკება გვქონდა ავიზა.კეს-თავდასმსმენელთან; მოკეალითი 7 და დაჯეჭრით 2. მიღებულია ყოველგვარი ზომები ქართველთა სოფლების დასაცავათ და საერთო წესრიგის დასამყარებლათ.

→ მდგომარეობა ᲨᲣᲨᲘᲡ ᲠᲐᲘᲝᲜᲨᲘ. შუშიდან ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის უფროსი შემდეგს ატყობინებეა: აგერ სამი თვეა, რაც შუშაში, სამი მაზრის ცენტრში, შესწყვდა ფოსტა-ტელეგრაფის მუშაობა; ამიტომ რაიონსაი მეტათ შემაცინოდა ყოველგვარი შემოსავალი და ცხოვრებას სრული მოდუნება დაიტანა. ითხოვენ, რათა მიღებულ იქნეს ზომები შუშაში, ველაბრი და სხვა ადგილებში ფოსტა-ტელეგრაფის მუშაობის განსაღოების შესახებ.

→ წარმოდგენა. დღეს დილით სახალხო სასლის სცენის მოყვარეთა მიერ ბილანაშვილის გიმნაზიის შემოქმედთა წრის სასარგებლოდ წარმოდგენილი იქნნა „ჯერ დაიხოცენ, მერე დაკორწინდენ". და „ხანუმა" (მეორე და მეოთხე მოქ.) დასაწყისი დილის 12 საათზე. ადგილების ფასი სახალხოა.

→ გაფიცვა. კავკასიის გზების მუშაობა საოლეკო ორგანიზაციის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტმა 15 თებერვალს გამოაცხადა გაფიცვა კავკასიის გზათა საოლკო სამმართველოში, მეძანიკურ სახელოსნოში და თფილისის განყოფილებაში. გაფიცვა მოხდა შემდეგ ნიადაგზე: თფილისის განყოფილების უფროსისა ინეენერი ისაეეი, რომელიც შეჩნეული იქნა სხვადასხვა ბოროტ-მოქმედებაში, თანამშრომ დასახელებულ კომიტეტის დადგენილებისა თანამდებობიდან ესსოლეული ამ იქნა მოყვანილი. თუ ისაეეი დადგენებული არ იქნა, გაფიცვა გაგრძელდება მთელ ოლქში და აგრეთვე ფოროტზეც.

→ ელექტრონის განათება. სატრედიის ქალაქის თვითმართველობამ გადაწყვეტა ქალაქის განანათებლათ გამოიყენონს ელექტრონის ძალა ელექტროსნის სადგურიდან, რომელიც სატრედიდან 3 ვერსის მანძილზეა მოთავსებული ტყის მხრხავ ქორხანასთან. ჯერ-ჯერობით იქნება 150 ფანარი თვითეული 100 სანთლის ძალის განათებით.

→ მეედლეთა თავგასულობა. ამ ბოლო ხანებში მეეტლეთა თავგასულობამ უმაღლეს წერტილს მიაღწია. გარდა იმისა, რომ წარმოუდგენელ ქირას იღებენ მგზავრებისაგან, უღიერათ და უწმაწურ სიტყვებით უმასპინძლებენ მოქალაქეებს. მილიციონერებს ვეალებათ სასტიკი ყურადღება მიაქციონ ამ მოვლენას. დამნაშავეი პირები სასტიკათ დაისჯებიან ტ ფაერთმევათ მეეტლეობის უფლება.

→ უმუშეგრობა. ბაკმის რაიონსს ლიეთოსნის პროფფესიონალიური კავშირი იტყობინებეა, რომ უმუშეთა წევრთა რიცხეი ამ ეკამათ 600-ამდე აღწევეს.

→ უფასო ამბულატორია. სოჩამის ქალაქეის თვითმართველობამ გახსნა პირველი ქალაქეის უფასო ამბულატორია.

→ რუსეთთან დამოკიდებულება. ბათუმის მეშთათა და ჯარისაკცათა დეპ. საბჭო აცხადებს, რომ ყველას, ვინც ოსეთში მიდის ტრანსპორტით, უნდა ჰქონდეთ დასახელებულ საბჭოს განსაკუთრებული ნებართვა.

→ სახავშვო გამოფენა. ამას წინათ ჩვენს გაზეთში მოთავსებული ვეკეონა ცნობა სახავშვო გამოფენის შესახებ, რომელიც ყველიერ ზომდეა. გამოფენაზე წაიკითხავენ მთელ რიგ ლექციებს.

→ პორის გადადანის მოუნირეგება. კავკასიის ქალაქეთა კავშირმა გამოყო განსაკუთრებული ბიურო, რომელიც ხელმძღვანელობას გაუწევს კავკასიის ქალაქეთა ეკონომიურ ცხოვრებას.

→ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚ-ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲡ" რედაქციაში. პატარა მყუთო ოთახში, სადაც დღეს დღეობით მოთავსებულია ადგილობრივ მარქსისტთა ორგანო, მხოლოდ განსაზღვრული „პაროლით" უშვებენ ხალხს. აქ ლემოსნდენ ჩემი საოკეთესო თანამშრომელნი და მეგობრანი. ნენ შეერთებულის ძალით ეეყარეთ იარაღი. . . . . .

ᲨᲔᲢᲐᲑᲘ.

თფილისის გვარდიელთა ჩასვლისათანავე დაარსდა შტაბი, რომელსაც უნდა ეხელმძღვანელა მოსალოდნელ სამხედრო მოქმედებათა დროს. შტაბის ერთ-ერთ საყურადღებო კრებს დაეესწარი მეც ტ როგორც მეკოდნე სამხედრო ხელოვნებისა—წარმოვსთქვი ისტორიული სიტყვა.

— ამხანაგებო! ინ თქვენს წინაშე სმეეს ქალაქ ქუთაისის ერთად-ერთი გეგმა. აბა დაგიდეთ, ამხანაგებო, ინ ესაირის მდინარე, ალმათ რიონი. მდინარეზე არის ხიდი. ერთი ხიდი, მეორე ხიდი, მესამე ხიდი. ხიდით ჩვენ გაყოლი გიოლა და გიდმიდან გამოვალთ გამოლა. ამხანაგებო, ინ ქუეზე! ეს ერთი ქუჩა, ეს მეორე ქუჩა, ეს მესამე ქუჩა. ამხანაგებო! ინ ეს უნდა იყოს ყაზარმა; ყაზარმა ეზოთა ეს მაშასადამე, სადაც ხუოგანგური პოლკი სდგას ის ადგილი ყაზარმაზია"...

მე არც კი დამემთავრებია ჩემი სიტყვა, რომ ზაკარია გურულმა ახალი საკითხი წამოაყენა, მას გამოეკამათა კოლია ᲗᲣᲛᲝᲠᲘᲜᲯ და ამით საკითხი გადარჩადა. ის განსაკუთრებული გულისყური, რომელთაც ქუთაისის ᲗᲔᲠᲘᲜᲘ ᲒᲐᲠᲔᲜᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲡ დასაკერეფ ᲒᲐᲠᲔᲜᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲙᲔᲠᲔᲤ ᲒᲐᲠᲔᲜᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲡ ᲡᲘᲛᲔᲠᲘᲡ ᲡᲘᲛᲔᲠᲘᲡ. ᲐᲮᲐᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ

ებუს ბარეშეა ძველი გამოცდილი ჯაშუშები ამ კეთ ადგილებს ჩაიდგებენ ხელში.

გლეხთა ყრილობის გარეკვა ბაფიოკენთ მიერ. 10 იანვარს ბერტოროგიდან მოხდა პირველი სხდომა სრულიადი რუსეთის ყრილობისა, რომელიც იცავდა დამფუძნებელ კრებას. სხდომის დროს დარბაზში შემოვიდენ წითელ გვარდიელები და მოითხოვეს ყრილობის დახურვა. ყრილობის პრეზიდიუმი დატუვებულნდა გამოაცხადეს. დელეგატებს კი წითელ გვარდიელებმა მისცეს წინადადება შერეთვეოდენ გლეხთა ყრილობას, რომელის სხდომები სმოლინი ინსტიტუტში ხდება.

ᲐᲛᲘᲠ-ᲯᲐᲕᲐᲨᲘᲡ ᲡᲘᲛᲘ

(16 თებერვლის სხდომა).

16 თებერვალს ამირ-კავკასიის სიმის კრება გაიხსნა ღლის პირველ ნახევარ საათზე, სასახლის თეთრ დარბაზში.

სიტყვა მიეცა ზავის კომისიის თავმჯდომარეს ამს. ნოე რამიშვილს.

ნოე რამიშვილის სიტყვა.

მოქალაქენო—სიმის წევრნო! თქვენ იცით, რომ რუსეთში მოხდარმა უკანასკნელმა ამბებმა ჩვენს წინაშე დიდი საკითხი წამოაყენა. იცით რუსეთში მოხდარი ოტკიბპრის გადატრიალება და ის შედეგები, რომელიც მას მოჰყვა. ამ გადატრიალებამ ამირ-კავკასია ისეთ პირობებში ჩაყვანა, რომ ის იძულებული გახდა ეზრუნა თავის-თავისთვის და საკუთართ ფურნიბოთა რიგიერა შინაური ისე საგარეო პოლიტიკა. ერთი უმარეველეს საკითხთაგანი იყო ზავის საკითხი, რომელიც საკუთარი ძალ-ღონით უნდა გადაგვეკარა. თქვენ იცით რა ზომები მიიღო ამ მხრით ამირ-კავკასიის კომისარიატმა, რა გზას დაადგა ის. ჩვენც ეხლა ამ გზას დავადგეთ, რადგან სხვა საშუალება არა გვაქვს. რაც ღონო გადის თანდათან სწყდება ის ძაფები, რომელიც ჩვენ რუსეთთან გვეერთებდა. რუსეთს სათავეში მოეკავა სახალხო კომისარების სამპუოს მთავრობა, რომელიც არ სცნეს არც შინ და არც გარეთ. მიუხედავი ამისა ამ სახალხო კომისარიატმა ხალხს დაეკითხავთ გამართეს მოლაპარაკება გერმანელებთან და ხელი მოაწერა ზავის ისეთ პირობებს, რომ მთელი რუსეთი გერმანიის იმპერიალიზმს მიართვა ძღვნად და ოგორც ეკონომიურთო, ისე პოლიტიკურთა მას დაუმორჩილა. სახალხო კომისარებმა შეარეს გერმანელებთან სამარცხვინო ზავი და ზავის პირობებში გვერდი ეუფლეს ისეთ კითხებს, რომლებსაც ჩვენ ვერ დავტოვებთ უყურადღებოთ. ზავის ხელშეკრულობაში ამირ-კავკასიის შესახებ არაფერი არ არის ნათქვამი, არის მხოლოდ შეტანილი მეხუთე მუხლი, სადაც ნათქვამია, რომ რუსეთი ყოველ ზომებს იმპარის აღმოსფელეთ ანატოლიის საზღვრები აღდგენილ იქნეს. აქედან ცხადია, რომ სახალხო კომისრების სამპუოს ბედი ჩვენ ოუხეია ამირ-კავკასიისა; დაგეჩრნეთ მხოლოდ ერთი, ზავის საკითხი ჩვენ თვითონ უნდა წამოვაყენოთ. ფრონტიდან ჯარი წავიდა და დაკარიელდა, ეს მოხდა არა ამირ-კავკ. კომისარიატის მიზეზით, არამედ სახ. კომისარების სამპოს. ამირ-კავკ. კომისარიატმა ყოველი ზომები მიიღო ამ ფრონტის დასაცველათ. თქვენ იცით, რომ ოსმალეთისთვის ჩვენ არ გამოგვიცხადებია ომი, ამიტომ ჩვენი ვალია შეგუდგეთ ზავის ჩამოგვლის. თუ ოსმალეთის მთავრობამ უარი სთქვა ჩვენს პირობებზე, მაშინ ისე სამარცხვინო არ მოგვიქცევთ, როგორც მოიქცა სახალხო კომისარების სამპუო და ჩვენი რევოლიუციონერი დემოკრატია სიცოცხლეს გასწირავს და აჩეენებს თავის ძალას. მგონამ იმედია, რომ ორივე ქვეყნის დემოკრატია გიგებენს, რომ მათთვის საერაოა ზავი, საერთო მშვიდობიანი და მგობრული ცხოვრება და შესძლებს შეჩერას დემოკრატიული ზავი, ერთა თვითგამორკვევის ნიადაგზე.

კომისია იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ თუ ცილებენთან საერთო ზავის შეკერა, მაგრამ ჩვენს წინაშე დადგა საკითხი აქეს თუ არა ამას უფლება სეიმს. ჩვენის აზრით მას შეძლეც, რაც სახალხო კომისარების სამპუოს და ვერანინიან ზავის პირობები შეკრულ და ამირ კავკასიის საკითხს გვერდი ეუნგეს, სეიმს სრული უფლება აქეს დამოუკიდებლათ დაიწყოს სამაგო მოლაპარაკება ოსმალეთთან და შეკრას მასთან ზავი. კომისიამ გადაწყვეტილ ერთხელ და სამუდამო გადაწყვეტილ ოსმალეთთან სქესე და სამოლოო ზავი შეკრას. თუ ოსმალეთს უნდა ზავი, ეს ზავი იქნება სამოლოო.

ეხლა შეგეხება ძარითად დებულებებს. თქვენ იცით, რომ როგორც ამირ კავკასიაში ისე ოსმალეთში საკეთილური საკითხი მტკიცე მეუგვეთ სდგას.

ოსმალეთში სხვადასხვა მოგალი ეროვნები ცხოვრობენ და ეროვნული ნიადაგზე ბუდან ბრძოლა წწარმოიტს. როცა ეს ბრძოლა გამეუვებულ ხასიათს ღებულობდა დიდი სახელოფიფოები ცალკეულ-დენ გაყვანენა მოეხდინანთ ოსმალეთზე, ბაგიან ეს გაგლენა ბუდამ ფუტა იყო და ეროვნულ ბრძოლთან ბოლო არ ეკეთდოდა. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ ალბანეთი ანატოლიის ყველა ერთა თვითგამორკვევის საქმის მოწყობას. ჩვენ უნდა ვეცადოთ ოსმალეთის სომხების განთავისუფლებას და ამ მწყვეტ საკითხს ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო ეუნდა მოეფოთ. ოსმალეთის სომხებს უნდა მიეცეთ ავტონომია, არ უნდა დაეფეშეუოთ ეგრეთვე ალიარები, რომელთა რიცხეი ოთხნო�და ათი ათასს აღემატება, მათაც უნდა მიეცეთ სრული თვითგამორკვევის უფლება. რაც შეეხება საზღვრებს, კომისია ამ აზრს დაადგა, რომ უნდა დატოვებულ იქნას ოსმალეთის ძველი საზღვრები, რომლებიც ომის დაწყებისას იყო.

ამ გვარათ ჩვენი ძირითადი დებულებები ასეთია: სეიმს უფლება აქეს შეკრას ოსმალეთთან ზავი, ზავი უნდა იქნას სპოოლოო, საზღვრები უნდა დარჩეს ძველი და ოსმალეთის სომხებს და ალსორებს მიეცეთ ავტონომია. ეხლი ვიკითხოთ რა ძალაზე ეყრდნობა დელეგაცია? ჩვენ ვიცით, რომ ძალას რეგულიარული ჯარი წარმოადგენ, თუ ეს ისეა თითქოს ჩვენ უძლური ვართ, არა გვაკვს შეიარაღებული ძალა. მაგრამ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამირ-კავკასიის ყველა ერთა შეერთება ისეთ ძალას წარმოადგენს, რომლის დაძლეკა შეუძლებელია, ეს ერთობა მრავალ კოარაუსებზე უფრო ძლიერია. და თუ ოსმალეთმა დემოკრატიულ პირობებზე ეარი სთქვა, მაშინ ამირ-კავკასიის ყველა ერები უნდა შეერთდეს, როგორც ერთი კაცი ფეხზე დადგეს და შეერთებული ძალით გასცეს პასუხი და სიცოცხლე გასწიოოს თავის მიზნის განსახორციელებლათ და ხალხს განსათავისუფლებლათ. (ხანგრძლივი ტაში).

რამიშვილის სიტყვის შემდეგ თავმჯდომარემ განაცხადა, თითქოს ამ კითხვის გარშემო ორი აზრი არ უნდა იყოს ამ კრებაზე, რადგან კომისიაში ყველა პარტიების წარმომადგენლები შეთანხმდენ ეა კამათი არ გაიმართებაო, მაგრამ ეს ასე არ მოსდა. სიტყვა მოითხოვა კადეტმა სემიონოვმა და მთელი ნახევარი საათი ილაპარაკა დაშნაკცუტების და საზოგადოთ მთელი სეიმის წინააღმდეგ. მას პასუხი გასცეს ხატაოსუმა, გეგაზავამ, შეიბ-ულ-ისლამოვმა, რასულ ზადემ მეხტიევმა, ბოლოს ილაპარაკა რამიშვილმა.

დასასრულ კენჭი უყარეს დებულების ოთხივე მეხლს ერთად და მიიღეს.

კრება დაიხურა საღამოს 5 საათზე.

ᲯᲐᲠᲘᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲛᲝᲡᲕᲚᲐ

„არმოოტდოლ“ (ოოგანო, რომელიც ხელმძღვანელობს ჯარის ფრონტიდან წამოსვლის საქმეს) უკანასკნელ სხდომებზე გაარჩიეს საკითხი ეზელოსების ბათუმისა და ჩრდილოეთ კავკასიის სხვა ნათესაოდგურებისაკენ მოძრაობის შესახებ. ვანაიდან ამ საკითხს აქვს საერთო მნიშვნელობა, „არმოოტდოლის“ დადგენილებით იგი გადაეცა განსახილველათ ამირ-კავკასიის კომისარიატს, „არმოოტდოლ“ დელეგატებს, სარაყამიის სამხედრო-სარევოლიუციო კომიტეტს და რკ. გზ. ცენტროლურ კომიტეტს შეერთებულ სხდომას. პრინციპიალურათ საკითხი დადებითად იქნა გადაპრიალი. ბათუმიდან ზღვით ეშელონების გამგზავრება სასურველათ იცვნეს. მაგრამ საკითხს ირთულებს ბათუმში საზღვაო ტრანსპორტის უქონლობა. ამირ-კავკასიის კომისარიატმა მიიღო ზომები, რომ დაჩქარებით იქნას ბათუმში ტრანსპორტი გამოგზავნილი და ამ მიზნით გადაცდო 3 მილიონი მან. ამნაირათ „არმოოტდოლს“ ისეე წინ დაუდგა საკითხი ამირ-კავკასიიდან ეშელონების გაყვანის შესახებ. „მესამესე ვერსნ“ ეკ ეშელონები თანდათან იყრიან თავს. ამ ეამათ იგ 10 ეშელონზე მეტია. ზაგიერთი პირები ოგიტაციას ეწევიან, მოეწოოდენენ ეშელონებს ბათუმისაკენ წასვლას, თუმცა კარგათ იციან, რომ იქ ტრანსპორტი არ არის. ასეთი ოგიტაცია იღებეს ჯარისკაცებს და ქნის პროოვოკაციისათვის ნიადაგს. „არმოოტდოლის“ დელეგაციას ეშელონები შეხვდენ მტოოლთა, საერთო მთანმეფილეობა ასეთია, ჯარისკაცებს გონება აქვთ არეული უსამუხისმგებელო პირთა ოგიტაციით, რომელიც ყველა-ფერს პირდებიან მათ.

„არმოოტდოლის“ მეორე დელეგაციამ შეხვედო ჯარისკაცებთან შეთანხმების ჩამოგდება. ახლა ეშელონების ბაკოში გაგზავნის საკითხი გადაჭრილია. ბოლოდ მე-28 და მე-17 კავკასიის პოლკები მოითხოვენ ბათუმში წასვლას. ეშელონები წავიან ბაკოში სანიტერო საკითხი მტკთა მეუგვეთ სდგას.

ოსმალეთში სხვადასხვა მოგალი ეროენი ცხოვრობენ და ეროენული ნიადაგზე ბუდან ბრძოლა წწარმოიტს. როცა ეს ბრძოლა გამეუვებულ ხასიათს ღებულობდა დიდი სახელოფიფოები ცალკეულ-დენ გაყვანენა მოეხდინანთ ოსმალეთზე, ბაგიან ეს გაგლენა ბუდამ ფუტა იყო და ეროენულ ბრძოლთან ბოლო არ ეკეთდოდა. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ ალბანეთი ანატოლიის ყველა ერთა თვითგამორკვევის საქმის მოწყობას. ჩვენ უნდა ვეცადოთ ოსმალეთის სომხების განთავისუფლებას და ამ მწყვეტ საკითხს ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო ეუნდა მოეფოთ. ოსმალეთის სომხებს უნდა მიეცეთ ავტონომია, არ უნდა დაეფეშეუოთ ეგრეთვე ალიარები, რომელთა რიცხეი ოთხნოcindა ათი ათასს აღემატება, მათაც უნდა მიეცეთ სრული თვითგამორკვევის უფლება. რაც შეეხება საზღვრებს, კომისია ამ აზრს დაადგა, რომ უნდა დატოვებულ იქნას ოსმალეთის ძველი საზღვრები, რომლებიც ომის დაწყებისას იყო.

ამ გვარათ ჩვენი ძირითადი დებულებები ასეთია: სეიმს უფლება აქეს შეკრას ოსმალეთთან ზავი, ზავი უნდა იქნას სპოოლოო, საზღვრები უნდა დარჩეს ძველი და ოსმალეთის სომხებს და ალსორებს მიეცეთ ავტონომია. ეხლი ვიკითხოთ რა ძალაზე ეყრდნობა დელეგაცია? ჩვენ ვიცით, რომ ძალას რეგულიარული ჯარი წარმოადგენ, თუ ეს ისეა თითქოს ჩვენ უძლური ვართ, არა გვაკვს შეიარაღებული ძალა. მაგრამ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამირ-კავკასიის ყველა ერთა შეერთება ისეთ ძალას წარმოადგენს, რომლის დაძლეკა შეუძლებელია, ეს ერთობა მრავალ კოარაუსებზე უფრო ძლიერია. და თუ ოსმალეთმა დემოკრატიულ პირობებზე ეარი სთქვა, მაშინ ამირ-კავკასიის ყველა ერები უნდა შეერთდეს, როგორც ერთი კაცი ფეხზე დადგეს და შეერთებული ძალით გასცეს პასუხი და სიცოცხლე გასწიოოს თავის მიზნის განსახორციელებლათ და ხალხს განსათავისუფლებლათ. (ხანგრძლივი ტაში).

რამიშვილის სიტყვის შემდეგ თავმჯდომარემ განაცხადა, თითქოს ამ კითხვის გარშემო ორი აზრი არ უნდა იყოს ამ კრებაზე, რადგან კომისიაში ყველა პარტიების წარმომადგენლები შეთანხმდენ და კამათი არ გაიმართებაო, მაგრამ ეს ასე არ მოსდა. სიტყვა მოითხოვა კადეტმა სემიონოვმა და მთელი ნახევარი საათი ილაპარაკა დაშნაკცუტების და საზოგადოთ მთელი სეიმის წინააღმდეგ. მას პასუხი გასცეს ხატაოსუმა, გეგაზავამ, შეიბ-ულ-ისლამოვმა, რასულ ზადემ მეხტიევმა, ბოლოს ილაპარაკა რამიშვილმა.

დასასრულ კენჭი უყარეს დებულების ოთხივე მეხლს ერთად და მიიღეს.

კრება დაიხურა საღამოს 5 საათზე.

ᲯᲐᲠᲘᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲛᲝᲡᲕᲚᲐ

„არმოოტდოლის“ (ოოგანო, რომელიც ხელმძღვანელობს ჯარის ფრონტიდან წამოსვლის საქმეს) უკანასკნელ სხდომებზე გაარჩიეს საკითხი ეზელოსების ბათუმისა და ჩრდილოეთ კავკასიის სხვა ნათესაოდგურებისაკენ მოძრაობის შესახებ. ვანაიდან ამ საკითხს აქვს საერთო მნიშვნელობა, „არმოოტდოლის“ დადგენილებით იგი გადაეცა განსახილველათ ამირ-კავკასიის კომისარიატს, „არმოოტდოლ“ დელეგაციას, სარაყამიის სამხედრო-სარევოლიუციო კომიტეტს და რკ. გზ. ცენტროლურ კომიტეტს შეერთებულ სხდომას. პრინციპიალურათ საკითხი დადებითად იქნა გადაპრიალი. ბათუმიდან ზღვით ეშელონების გამგზავრება სასურველათ იცვნეს. მაგრამ საკითხს ირთულებს ბათუმში საზღვაო ტრანსპორტის უქონლობა. ამირ-კავკასიის კომისარიატმა მიიღო ზომები, რომ დაჩქარებით იქნას ბათუმში ტრანსპორტი გამოგზავნილი და ამ მიზნით გადაცდო 3 მილიონი მან. ამნაირათ „არმოოტდოლს“ ისეე წინ დაუდგა საკითხი ამირ-კავკასიიდან ეშელონების გაყვანის შესახებ. „მესამესე ვერსნ“ ეკ ეშელონები თანდათან იყრიან თავს. ამ ეამათ იგ 10 ეშელონზე მეტია. ზაგიერთი პირები ოგიტაციას ეწევიან, მოეწოოდენენ ეშელონებს ბათუმისაკენ წასვლას, თუმცა კარგათ იციან, რომ იქ ტრანსპორტი არ არის. ასეთი ოგიტაცია იღებეს ჯარისკაცებს და ქნის პროოვოკაციისათვის ნიადაგს. „არმოოტდოლის“ დელეგაციას ეშელონები შეხვდენ მტოოლთა, საერთო მთანმეფილეობა ასეთია, ჯარისკაცებს გონება აქვთ არეული უსამუხისმგებელო პირთა ოგიტაციით, რომელიც ყველა-ფერს პირდებიან მათ.

„არმოოტდოლის“ მეორე დელეგაციამ შეხვედო ჯარისკაცებთან შეთანხმების ჩამოგდება. ახლა ეშელონების ბაკოში გაგზავნის საკითხი გადაჭრილია. ბოლოდ მე-28 და მე-17 კავკასიის პოლკები მოითხოვენ ბათუმში წასვლას. ეშელონები წავიან ბაკოში სანიტერო საკითხი მტკთა მეუგვეთ სდგას.

ოსმალეთში სხვადასხვა მოგალი ეროენი ცხოვრობენ და ეროენული ნიადაგზე ბუდან ბრძოლა წწარმოიტს. როცა ეს ბრძოლა გამეუვებულ ხასიათს ღებულობდა დიდი სახელოფიფოები ცალკეულ-დენ გაყვანენა მოეხდინანთ ოსმალეთზე, ბაგიან ეს გაგლენა ბუდამ ფუტა იყო და ეროენულ ბრძოლთან ბოლო არ ეკეთდოდა. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ ალბანეთი ანატოლიის ყველა ერთა თვითგამორკვევის საქმის მოწყობას. ჩვენ უნდა ვეცადოთ ოსმალეთის სომხების განთავისუფლებას და ამ მწყვეტ საკითხს ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო ეუნდა მოეფოთ. ოსმალეთის სომხებს უნდა მიეცეთ ავტონომია, არ უნდა დაეფეშეუოთ ეგრეთვე ალიარები, რომელთა რიცხეი ოთხნოcindა ათი ათასს აღემატება, მათაც უნდა მიეცეთ სრული თვითგამორკვევის უფლება. რაც შეეხება საზღვრებს, კომისია ამ აზრს დაადგა, რომ უნდა დატოვებულ იქნას ოსმალეთის ძველი საზღვრები, რომლებიც ომის დაწყებისას იყო.

ამ გვარათ ჩვენი ძირითადი დებულებები ასეთია: სეიმს უფლება აქეს შეკრას ოსმალეთთან ზავი, ზავი უნდა იქნას სპოოლოო, საზღვრები უნდა დარჩეს ძველი და ოსმალეთის სომხებს და ალსორებს მიეცეთ ავტონომია. ეხლი ვიკითხოთ რა ძალაზე ეყრდნობა დელეგაცია? ჩვენ ვიცით, რომ ძალას რეგულიარული ჯარი წარმოადგენ, თუ ეს ისეა თითქოს ჩვენ უძლური ვართ, არა გვაკვს შეიარაღებული ძალა. მაგრამ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამირ-კავკასიის ყველა ერთა შეერთება ისეთ ძალას წარმოადგენს, რომლის დაძლეკა შეუძლებელია, ეს ერთობა მრავალ კოარაუსებზე უფრო ძლიერია. და თუ ოსმალეთმა დემოკრატიულ პირობებზე ეარი სთქვა, მაშინ ამირ-კავკასიის ყველა ერები უნდა შეერთდეს, როგორც ერთი კაცი ფეხზე დადგეს და შეერთებული ძალით გასცეს პასუხი და სიცოცხლე გასწიოოს თავის მიზნის განსახორციელებლათ და ხალხს განსათავისუფლებლათ. (ხანგრძლივი ტაში).

რამიშვილის სიტყვის შემდეგ თავმჯდომარემ განაცხადა, თითქოს ამ კითხვის გარშემო ორი აზრი არ უნდა იყოს ამ კრებაზე, რადგან კომისიაში ყველა პარტიების წარმომადგენლები შეთანხმდენ და კამათი არ გაიმართებაო, მაგრამ ეს ასე არ მოსდა. სიტყვა მოითხოვა კადეტმა სემიონოვმა და მთელი ნახევარი საათი ილაპარაკა დაშნაკცუტების და საზოგადოთ მთელი სეიმის წინააღმდეგ. მას პასუხი გასცეს ხატაოსუმა, გეგაზავამ, შეიბ-ულ-ისლამოვმა, რასულ ზადემ მეხტიევმა, ბოლოს ილაპარაკა რამიშვილმა.

დასასრულ კენჭი უყარეს დებულების ოთხივე მეხლს ერთად და მიიღეს.

კრება დაიხურა საღამოს 5 საათზე.

ᲡᲝᲪ.-ᲓᲔᲛ. ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲨᲘ

თფილისი. 15 თებერვალს შუადღე მეორე რაიონის რუსეთის ს.-დ. პარტიის კოლეგიტეის წევრთა კრება. განსახილველი იყო შემდეგი კითხეები: მოხსენებები, მეუმტიოდის დემოკრატიული კლუბი, ქალთა ორგანიზაცია, საზოგადო კრების მოწვევა, გაზეთი „ბორბა“ და სახალხო უნივერსიტეტი. ფაბრიკა-ქარხნებისა და ახალსახეა ნაწილების წარმომადგენლების მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ ადგილობრივ იანეკებში პარტიული მუშაობა კარგათ მიდის. რომ ხალხმა დაწერილებით გიგენოს ყველა ის კითხეები მოკლენათა მიუზეზის, რომელიც ჩვენ რუსეთთან გვეერთებდა. რუსეთს სათავეში მოეკავა სახალხო კომისარების სამპუოს მთავრობა, რომელიც არ სცნეს არც შინ და არც გარეთ. მიუხედავი ამისა ამ სახალხო კომისარებმა ხალხს დაეკითხავთ გამართეს მოლაპარაკება გერმანელებთან და ხელი მოაწერა ზავის ისეთ პირობებს, რომ მთელი რუსეთი გერმანიის იმპერიალიზმს მიართვა ძღვნად და ოგორც ეკონომიურთო, ისე პოლიტიკურთა მას დაუმორჩილა. სახალხო კომისარებმა შეარეს გერმანელებთან სამარცხვინო ზავი და ზავის პირობებში გვერდი ეუფლეს ისეთ კითხეებს, რომლებსაც ჩვენ ვერ დავტოვებთ უყურადღებოთ. ზავის ხელშეკრულობაში ამირ-კავკასიის შესახებ არაფერი არ არის ნათქვამი, არის მხოლოდ შეტანილი მეხუთე მუხლი, სადაც ნათქვამია, რომ რუსეთი ყოველ ზომებს იმპარის აღმოსფელეთ ანატოლიის საზღვრები აღდგენილ იქნეს. აქედან ცხადია, რომ სახალხო კომისრების სამპუოს ბედი ჩვენ ოუხეია ამირ-კავკასიისა; დაგეჩრნეთ მხოლოდ ერთი, ზავის საკითხი ჩვენ თვითონ უნდა წამოვაყენოთ. ფრონტიდან ჯარი წავიდა და დაკარიელდა, ეს მოხდა არა ამირ-კავკ. კომისარიატის მიზეზით, არამედ სახ. კომისარების სამპუოს. ამირ-კავკ. კომისარიატმა ყოველი ზომები მიიღო ამ ფრონტის დასაცველათ. თქვენ იცით, რომ ოსმალეთისთვის ჩვენ არ გამოგვიცხადებია ომი, ამიტომ ჩვენი ვალია შეგუდგეთ ზავის ჩამოგვლის. თუ ოსმალეთის მთავრობამ უარი სთქვა ჩვენს პირობებზე, მაშინ ისე სამარცხვინო არ მოგვიქცევთ, როგორც მოიქცა სახალხო კომისარების სამპუო და ჩვენი რევოლიუციონერი დემოკრატია სიცოცხლეს გასწირავს და აჩეენებს თავის ძალას. მგონამ იმედია, რომ ორივე ქვეყნის დემოკრატია გიგებენს, რომ მათთვის საერაოა ზავი, საერთო მშვიდობიანი და მგობრული ცხოვრება და შესძლებს შეჩერას დემოკრატიული ზავი, ერთა თვითგამორკვევის ნიადაგზე.

კომისია იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ თუ ცილებენთან საერთო ზავის შეკერა, მაგრამ ჩვენს წინაშე დადგა საკითხი აქეს თუ არა ამას უფლება სეიმს. ჩვენის აზრით მას შეძლეც, რაც სახალხო კომისარების სამპუოს და ვერანინიან ზავის პირობები შეკრულ და ამირ კავკასიის საკითხს გვერდი ეუნგეს, სეიმს სრული უფლება აქეს დამოუკიდებლათ დაიწყოს სამაგო მოლაპარაკება ოსმალეთთან და შეკრას მასთან ზავი. კომისიამ გადაწყვეტილ ერთხელ და სამუდამო გადაწყვეტილ ოსმალეთთან სქესე და სამოლოო ზავი შეკრას. თუ ოსმალეთს უნდა ზავი, ეს ზავი იქნება სამოლოო.

ეხლი შეგეხება ძირითად დებულებებს. თქვენ იცით, რომ როგორც ამირ კავკასიაში ისე ოსმალეთში საკეთილური საკითხი მტკთა მეუგვეთ სდგას.

ოსმალეთში სხვადასხვა მოგალი ეროენი ცხოვრობენ და ეროენული ნიადაგზე ბუდან ბრძოლა წწარმოიტს. როცა ეს ბრძოლა გამეუვებულ ხასიათს ღებულობდა დიდი სახელოფიფოები ცალკეულ-დენ გაყვანენა მოეხდინანთ ოსმალეთზე, ბაგიან ეს გაგლენა ბუდამ ფუტა იყო და ეროენულ ბრძოლთან ბოლო არ ეკეთდოდა. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ ალბანეთი ანატოლიის ყველა ერთა თვითგამორკვევის საქმის მოწყობას. ჩვენ უნდა ვეცადოთ ოსმალეთის სომხების განთავისუფლებას და ამ მწყვეტ საკითხს ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო ეუნდა მოეფოთ. ოსმალეთის სომხებს უნდა მიეცეთ ავტონომია, არ უნდა დაეფეშეუოთ ეგრეთვე ალიარები, რომელთა რიცხეი ოთხნოcindა ათი ათასს აღემატება, მათაც უნდა მიეცეთ სრული თვითგამორკვევის უფლება. რაც შეეხება საზღვრებს, კომისია ამ აზრს დაადგა, რომ უნდა დატოვებულ იქნას ოსმალეთის ძველი საზღვრები, რომლებიც ომის დაწყებისას იყო.

ამ გვარათ ჩვენი ძირითადი დებულებები ასეთია: სეიმს უფლება აქეს შეკრას ოსმალეთთან ზავი, ზავი უნდა იქნას სპოოლოო, საზღვრები უნდა დარჩეს ძველი და ოსმალეთის სომხებს და ალსორებს მიეცეთ ავტონომია. ეხლი ვიკითხოთ რა ძალაზე ეყრდნობა დელეგაცია? ჩვენ ვიცით, რომ ძალას რეგულიარული ჯარი წარმოადგენ, თუ ეს ისეა თითქოს ჩვენ უძლური ვართ, არა გვაკვს შეიარაღებული ძალა. მაგრამ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამირ-კავკასიის ყველა ერთა შეერთება ისეთ ძალას წარმოადგენს, რომლის დაძლეკა შეუძლებელია, ეს ერთობა მრავალ კოარაუსებზე უფრო ძლიერია. და თუ ოსმალეთმა დემოკრატიულ პირობებზე ეარი სთქვა, მაშინ ამირ-კავკასიის ყველა ერები უნდა შეერთდეს, როგორც ერთი კაცი ფეხზე დადგეს და შეერთებული ძალით გასცეს პასუხი და სიცოცხლე გასწიოოს თავის მიზნის განსახორციელებლათ და ხალხს განსათავისუფლებლათ. (ხანგრძლივი ტაში).

რამიშვილის სიტყვის შემდეგ თავმჯდომარემ განაცხადა, თითქოს ამ კითხვის გარშემო ორი აზრი არ უნდა იყოს ამ კრებაზე, რადგან კომისიაში ყველა პარტიების წარმომადგენლები შეთანხმდენ და კამათი არ გაიმართებაო, მაგრამ ეს ასე არ მოსდა. სიტყვა მოითხოვა კადეტმა სემიონოვმა და მთელი ნახევარი საათი ილაპარაკა დაშნაკცუტების და საზოგადოთ მთელი სეიმის წინააღმდეგ. მას პასუხი გასცეს ხატაოსუმა, გეგაზავამ, შეიბ-ულ-ისლამოვმა, რასულ ზადემ მეხტიევმა, ბოლოს ილაპარაკა რამიშვილმა.

დასასრულ კენჭი უყარეს დებულების ოთხივე მეხლს ერთად და მიიღეს.

კრება დაიხურა საღამოს 5 საათზე.

ᲛᲣᲨᲐᲝᲗᲐ ᲛᲝᲠᲘᲡ

თფილისი. ყალოლნების ქარხანა. ამ ქარხანაში ამუშაებენ სამგვარ ზეთს, სპონს, ბამპას და სხვ. ქარხანაში 120-მდე მუშა მუშაობს. მუშების დიდი უმრავლესობა სრულიად არ იღებს მონაწილეობას პარტიულ მუშაობაში. პარტიული ლიტერატურა და ეფერალ-გაზეთები სრულიად არ ვრცელდება. თუმცა აქეთ-ში მუშები შედიან კავშირში, მაგრამ კავშირს მაინც და მაინც დიდი გაგვანა არ მოუზღვნია მათზე. მაგრამ უკანასკნელ ხანებში მუშებს გამოუხსნეს დიეტაო, მოწონეს მუშების შეწყობილი ინსოფიმა კოგებეი, ირნეფეთა ქარხნის კომიტეტი და სხვ. ამ ქარხანაში საერთოდ მუშაობის პირობები ცუდია: მტვერი, შეხეუეული, მოწამლული ჰაერი, სიბნელე —ფიზიკელეე ეს დიდ ზიანს აყენებს მუშებს, ხელფასი კი ძალიერ მცირეა, დღეში მუშაობენ 8 საათს და ღამეობენ 8—15 მანეთამდეი. ათამდე მუშა ფოთელ გვარდიაშია ჩაწერილი. მართალია, გამცდარ დღეებშიაც ამძლეს ხაზენინ მათ ხელფასს, მაგრამ მათ მაგიერ მომეფშავეთ 16 საათი უხლეთით მუშაობა და ზედეეტ საათებისთვის ზედეტი ქრა არ ეძლეეთო, ეს არათულებს ეოთელ გვარდიელებსა და სხვა მუშებს შორის დამოკიდებულებას. მცირე ზეოგანთი ეეს ბლოატაციას აქ მცირე ადგილი უეჩრავს. მაგრამ ეეეეთა ყველა ახალი სისტემის არ არის და ეაბნელეს მუშაობას ეა ფუზიკურ ძალასაც მეტს მოითხოეს.

საკერავ პარტიული მუშაობის გაჩაღება, კეკალიური შეგენების შეტანა მეშეებში, ხმარი კრებების გამართეა და ეეეე